

ביום החדש הראשון באחד לחדש

סיום על ספר שמות

Inauguration Day

(1) שמות מ, א-טז

(א) וידבר ה' אל-משה לאמר: (ב) ביום-החדש הראשון באחד לחדש תקים את-משכן אהל מועד: (ג) ושמת שם את ארון העדות וסכת על-הארץ את-הפרכת: (ד) והבאת את-השלחן וערכת את-ערבך והבאת את-המנורה והעלית את-נרותיה: (ה) ונתתה את-מזבח הזהב לקטרת לפני ארון העדות ושמת את-מסך הפתח למשכן: (ו) ונתתה את מזבח העלה לפני פתח משכן אהל-מועד: (ז) ונתת את-הכִּיֹּר בין-אהל מועד ובין המזבח ונתת שם מים: (ח) ושמת את-החצר סביב ונתת את-מסך שער החצר: (ט) ולקחת את-שמן המשחה ומשחת את-המשכן ואת-כל-אשר-בו וקדשת אתו ואת-כל-כליו והיה קדש: (י) ומשחת את-מזבח העלה ואת-כל-כליו וקדשת את-המזבח והיה המזבח קדש קדשים: (יא) ומשחת את-הכִּיֹּר ואת-כננו וקדשת אתו: (יב) והקרבת את-אהרן ואת-בניו אל-פתח אהל מועד ורחצת אתם במים: (יג) והלבשת את-אהרן את בגדי הקדש ומשחת אתו וקדשת אתו וכהן לוי: (יד) ואת-בניו תקדיב והלבשת אתם כתנת: (טו) ומשחת אתם כאשר משחת את-אביהם וכהנו לוי והיתה להיות להם משחתם לכהנת עולם לדודתם: (טז) ויעש משה ככל אשר צוה ה' אתו כן עשה:

(2) מדרש תנחומא שמות מ:ב

ואימתי נאמר לו למשה לעשות את המשכן, ביום הכפורים. לפי שעלה משה להר שלש פעמים ועשה שם מאה ועשרים יום, משה בסינון שעלה לשם עד יום הכפורים שהוא עשרה בתשרי. ואותו היום נאמר, וינחם יי על מעשה העגל. ואותו היום אמר לו: סלחתי בדברך. ואותו היום אמר לו: ועשו לי מקדש. ובו ביום אמר לו: וסלחת לעיני ולחטאתנו ונחלתנו, היום הזה תנחילנו סליחה לדורות. ובו ביום אמר לו הקדוש ברוך הוא, כי ביום הזה יכפר עליכם. ועשו את המשכן בחדוה ובשמחה. ולכמה חדשים נגמרה מלאכת המשכן. רבי שמואל בר נחמן אמר בשלשה חדשים נגמרה מלאכת המשכן תשרי, מרחשון, כסלו. והיה מנח ומפרק טבת ושבת ואדר. והעמידוהו באחד בניסן, שנאמר: ביום החדש הראשון באחד לחדש תקים את משכן אהל מועד. רבי חנינא אומר, באחד באדר היתה נגמרת מלאכת המשכן. למה, שהמלאכה שנעשית בקיץ ביום אחד, נעשית בחרף בשני ימים, וכדברי רבי שמואל בר נחמני שאמר, שנעשה המשכן בשלשה חדשים. למה לא עמד מיד. **אלא מפני שחשב הקדוש ברוך הוא לערב שמחת המשכן בשמחת היום שנולד בו יצחק אבינו, לפי שבאחד בניסן נולד יצחק.** אמר הקדוש ברוך הוא, הריני מערב שמחתכם שמחה בשמחה. והיו ליצני הדור מרגיני ומרהרין ואומרין למה נגמרה מלאכת המשכן ואינו עומד מיד. ולא היו יודעים מחשבתו ועצתו של הקדוש ברוך הוא. ועל זה אמר הפלך דוד, כי שמחתני יי בפעלך במעשי ידך ארנן. כי שמחתני יי בפעלך, זה אהל מועד. במעשי ידך ארנן, זה בגין בית המקדש שיבנה במהרה במינו. מה גדלו מעשיך יי, מאד עמקו מחשבתך, שהיית חושב לערב שמחה בשמחה, יום שנולד יצחק אבינו.

(3) שמות ג:יב

וילאמר כי-איהיה עמך וזה-לך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאך את-העם ממצרים תעבדון את-האלהים על-ההר הזה:

(4) שמות כט, מו

וידעו כי אני ה' אלהיהם אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לשכני בתוכם אני ה' אלהיהם:

(5) אבן עזרא פירוש ראשון שמות כ"ט:מ"ו

וטעם לשכני בתוכם - כאשר פירשתי לך בפסוק תעבדון את-אלהים: כי הוצאתים לעשות לי מקדש ואשכון בתוכם.

(6) שמות יב, א-ג

(א) וילאמר ה' אל-משה ואל-אהרן בארץ מצרים לאמר: (ב) תחדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה:

(ג) דברו אל-כל-עדת ישראל לאמר בעשור לחדש הזה ויקחו להם איש ששה לבית-אבת ששה לבית:

(7) לקח טוב שמות מ': י"ז

ויהי בחדש הראשון - זה ניסן, שנאמר ראשון הוא לכם, חדש שבו נתבשר אברהם אבינו ביצחק, וחדש שבו נגאלו ישראל ממצרים, חדש שבו עתידין ליגאל,

(8) רמב"ן שמות כ"ה: קנ"ד

כאשר דבר השם עם ישראל פנים בפנים עשרת הדברות, וצוה אותם על ידי משה קצת מצות שהם כמו אבות למצותיה של תורה, כאשר הנהיגו רבותינו עם הגרים שבאים להתייהד, וישראל קבלו עליהם לעשות כל מה שיצו על ידו של משה, וזאת עמהם ברית על כל זה, מעתה הנה הם לו לעם והוא להם לאלהים כאשר התנה עמהם מתחלה: ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגולה, ואמר: ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, והנה הם קדושים, ראויים שיהיה בהם מקדש להשרות שכינתו ביניהם ולכן צוה תחלה על דבר המשכן שיהיה לו בית בתוכם מקדש לשמו, ושם ידבר עם משה ויצוה את בני ישראל.

והנה עיקר החפץ במשכן הוא מקום מנוחת השכינה שהוא הארון, כמו שאמר: ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפרת, על כן הקדים הארון והכפרת בכאן כי הוא מוקדם במעלה, וסמך לארון השולחן והמנורה שהם כלים כמהו, ויורו על ענין המשכן שבעבורו נעשה. אבל משה הקדים בפרשת ויקהל את המשכן את אהלו ואת מכסהו, וכן עשה בצלאל, לפי שהוא הראוי לקדם במעשה.

וסוד המשכן הוא, אשר יהיה הכבוד אשר שכן על הר סיני שוכן עליו בנסתר וכמו שנאמר שם: וישכן כבוד יי' על הר סיני, וכתוב: הן הראנו יי' אלהינו את כבודו ואת גדלו, כן כתוב במשכן: וכבוד יי' מלא את המשכן. והזכיר במשכן שני פעמים: וכבוד יי' מלא את המשכן, כנגד: את כבודו ואת גדלו, והיה במשכן תמיד עם ישראל הכבוד שנראה להם בהר סיני. ובא משה היה אליו הדבור אשר נדבר לו בהר סיני. וכמו שאמר במתן תורה: מן השמים השמיעך את קולו ליסרך ועל הארץ הראך את אשו הגדולה, כך במשכן כתוב: וישמע את הקול מדבר אליו מעל הכפרת מבין שני הכרובים וידבר אליו. ונכפל וידבר אליו להגיד מה שאמרו בקבלה שהיה הקול בא מן השמים אל מעל הכפרת ומשם מדבר עמו, כי כל דבור עם משה היה מן השמים ביום ונשמע מבין שני הכרובים, כדרך: ודבריו שמעת מתוך האש, ועל כן היו שניהם זהב. וכך אמר הכתוב: ונועדתי לכם שמה לדבר אליך שם, ונקדש בכבודי - כי שם יהיה בית מועד לדבור ונקדש בכבודי.

והמסתכל יפה בכתובים הנאמרים במתן תורה ומבין מה שכתבנו בהם (רמב"ן שמות ל"ד: י"ב) יבין סוד המשכן ובית המקדש, ויוכל להתבונן בו ממה שאמר שלמה בתפלתו בבית המקדש: יי' אלהי ישראל, כמו שאמר בהר סיני: וידאו את אלהי ישראל. והוסיף שם לפרש: יי', לענין שרמזנו שם למעלה, כי אלהי ישראל הוא יושב הכרובים, כמו שאמר: וכבוד אלהי ישראל עליהם מלמעלה היא החיה אשר ראית תחת אלהי ישראל בנהר כבר ואדע כי כרובים המה, ואמר דוד: ולתבנית המרכבה הכרובים זהב לפורשים וסוככים על ארון ברית יי', וכן יזכיר תמיד בבית המקדש: לשם יי', לשמך. ויאמר בכל פעם: ואתה תשמע השמים - במדת רחמים, וכתוב: והתפללו אל יי' דרך העיר אשר בחרת בה והבית אשר בניתי לשמך ושמעת השמים, ובביאור אמר: כי האומנם ישב אלהים את האדם על הארץ הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך. וכתוב על הארון: להעלות משם את ארון האלהים אשר נקרא שם שם יי' צבאות יושב הכרובים עליו. ובדברי הימים: להעלות משם את ארון האלהים יי' יושב הכרובים אשר נקרא שם - כי השם יושב הכרובים.

(9) רמב"ן שמות - הקדמות: א' ספר ואלה שמות

השלים הכתוב ספר בראשית שהוא ספר היצירה בחידוש העולם ויצירת כל נוצר, ובמקרי האבות שהם כענין יצירה לזרעם, מפני שכל מקריהם ציורי דברים לרמוז ולהודיע כל עתיד לבא בהם.

ואחרי שהשלים היצירה, התחיל ספר אחר בענין המעשה הבא מן הרמזים ההם. ונתיחד ספר ואלה שמות בענין הגלות הראשון הנגזר בפירוש ובגאולה ממנו, ולכן חזר והתחיל בשמות יורדי מצרים ומספרם, אף על פי שכבר נכתב זה, בעבור כי ירידתם שם הוא ראשית הגלות, כי מאז הוחל.

והנה הגלות איננו נשלם עד יום שובם אל מקומם ואל מעלת אבותם ישובו. וכשיצאו ממצרים, אף על פי שיצאו מבית עבדים, עדיין יחשבו גולים, כי היו בארץ לא להם, נבוכים במדבר.

וכשבאו אל הר סיני ועשו המשכן ושב הקב"ה והשרה שכינתו ביניהם, אז שבו אל מעלות אבותם, שהיה סוד אלוה עלי אהליהם, והם הם המרכבה, ואז נחשבו גאולים. ולכן נשלם הספר הזה בהשלימו ענין המשכן ובהיות כבוד יי' מלא אותו תמיד.

10 שמות כט, מג-מו

(מג) וְנִעַדְתִּי שָׁמָּה לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִקְדַּשׁ בְּכַבְדִּי: (מד) וְקִדְשֹׁתַי אֶת-אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת-הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת-אֹהֶרֶן וְאֶת-בָּנָיו אֶקְדֹּשׁ לְבִקְהוֹן לִי: (מה) וְשִׁכַנְתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים: (מו) וַיִּדְעוּ כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְשִׁכְנֵי בְּתוֹכְכֶם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיהֶם:

11 שמות מ, א-טז

(א) וַיְדַבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ב) בְּיוֹם-הַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ תִּקְוִים אֶת-מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד: (ג) וְשִׁמַּתָּ שֵׁם אֶת אַרְוֹן הָעֵדוּת מִזְבַּח הָאֵהָב לְקִטְרֹת לְפָנַי אַרְוֹן הָעֵדוּת וְשִׁמַּתָּ אֶת-מִסְךְ הַפֶּתַח לְמִשְׁכַּן: (ד) וְהִבַּאתְ אֶת-הַשֵּׁלֶחַן וְעִרְכָתוֹ וְהִבַּאתְ אֶת-הַמִּנְחָה וְהַעֲלִיתְ אֶת-נִרְתְּוֹ: (ה) וְנִתְּתָה אֶת-מִזְבַּח הָאֵהָב לְקִטְרֹת לְפָנַי אַרְוֹן הָעֵדוּת וְשִׁמַּתָּ אֶת-מִסְךְ הַפֶּתַח לְמִשְׁכַּן: (ו) וְנִתְּתָה אֶת מִזְבַּח הָעֹלָה לְפָנַי פֶּתַח מִשְׁכַּן אֹהֶל-מוֹעֵד: (ז) וְנִתְּתָה אֶת-הַכִּיֹּר בֵּין-אֹהֶל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וְנִתְּתָה שֵׁם מַיִם: (ח) וְשִׁמַּתָּ אֶת-הַחֶצֶר סָבִיב וְנִתְּתָה אֶת-מִסְךְ שַׁעַר הַחֶצֶר: (ט) וְלִקְחָתְ אֶת-שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וּמִשַּׁחְתְּ אֶת-הַמִּשְׁכָּן וְאֶת-כָּל-אֲשֶׁר-בּוֹ וְקִדְשֹׁתַי אֹתוֹ וְאֶת-כָּל-כֵּלָיו וְהָיָה קֹדֶשׁ: (י) וּמִשַּׁחְתְּ אֶת-מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת-כָּל-כֵּלָיו וְקִדְשֹׁתַי אֶת-הַמִּזְבֵּחַ וְהָיָה הַמִּזְבֵּחַ קֹדֶשׁ קִדְשִׁים: (יא) וּמִשַּׁחְתְּ אֶת-הַכִּיֹּר וְאֶת-כָּנּוֹ וְקִדְשֹׁתַי אֹתוֹ: (יב) וְהִקְרַבְתְּ אֶת-אֹהֶרֶן וְאֶת-בָּנָיו אֶל-פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וּרְחַצְתָּ אֹתָם בַּמַּיִם: (יג) וְהִלַּבְשֹׁתָ אֶת-אֹהֶרֶן אֶת בְּגָדֵי הַקֹּדֶשׁ וּמִשַּׁחְתָּ אֹתוֹ וְקִדְשֹׁתַי אֹתוֹ וְכֹהֵן לִי: (יד) וְאֶת-בָּנָיו תִּקְרִיב וְהִלַּבְשֹׁתָ אֹתָם כְּתֹנֹת: (טו) וּמִשַּׁחְתָּ אֹתָם כַּאֲשֶׁר מִשַּׁחְתָּ אֶת-אֲבִיהֶם וְכַהֲנֵנוּ לִי וְהָיְתָה לְהִיָּת לָהֶם מִשַּׁחְתָּם לְכַהֲנַת עוֹלָם לְדוֹרָתָם: (טז) וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֹתוֹ כִּן עָשָׂה:

12 שמות יט, ה-ו

(ה) וַעֲתָה אִם-שָׁמַעְתָּ תִשְׁמָעוּ בְּקוֹלִי וְשִׁמְדַתֶּם אֶת-בְּרִיתִי וְהָיִיתֶם לִי סִגְלָה מִכָּל-הָעַמִּים כִּי-לִי כָל-הָאָרֶץ: (ו) וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְלַכַת כְּהַנִּים וְגוֹי קָדוֹשׁ אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תְּדַבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

13 שמות מ, לד-לז

(לד) וַיְכַסּוּ הָעַנְנָן אֶת-אֹהֶל מוֹעֵד וּכְבוֹד ה' מָלָא אֶת-הַמִּשְׁכָּן: (לה) וְלֹא-יִכַל מֹשֶׁה לָּבוֹא אֶל-אֹהֶל מוֹעֵד כִּי-שָׁכַן עָלָיו הָעַנְנָן וּכְבוֹד ה' מָלָא אֶת-הַמִּשְׁכָּן: (לו) וּבַהֲעֲלוֹת הָעַנְנָן מֵעַל הַמִּשְׁכָּן יִסְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכֹל מַסְעֵיהֶם: (לז) וְאִם-לֹא יַעֲלֶה הָעַנְנָן וְלֹא יִסְעוּ עַד-יוֹם הָעֲלֹתוֹ: (לח) כִּי עֲנַן ה' עַל-הַמִּשְׁכָּן יוֹמָם וְאִשׁ תִּהְיֶה לַיְלָה בּוֹ לְעֵינַי כָּל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל בְּכָל-מַסְעֵיהֶם:

פפפאאאאאאאאאא